

Könyvjelző

Hegedüs András: Oknyomozás válságügyben. A szerző két évtizedes hallgatás után jelentkezett ismét. A válság szociológiai tünetei között szerepel a szervezett felőlétlenség bürokratikus rendszere és a belőle következő anomáliák.

Fenyvesi László: Mátyás király fekete serege című könyvét a Hadtörténet fiataloknak sorozatában jelentette meg a Zrínyi Kiadó.

Méray Tibor: Búcsúlevél. A búcsúlevél így kezdődik: „Tisztelt elvtársak! Az a levél, amelyet most írok, utolsó kommunista cselekedetem. Ami ezután jön, az már csak afféle tipikus kispolgári dolog lesz: főbe lövöm magam.”

Evelyn Marsh: A szanatórium rejtélye. A Svájcban játszódó krimi több szálon vezet el az olvasót az elmebeteg misztikus világába. Haláleseteken és gyilkosságokon keresztül végül is megoldódik a félelmetes és titokzatos Alpesi Kert rejtélye.

Jackie Collins: Csak rock. „Meg akarja tudni, milyen az úgynevezett Amerikai Álom? Ha valakitől, hát Jackie Collins-től megtudhatja...” — írja a Publisher's Weekly. A szerző mondánivalója az „általa” kiáltott négy mozgatórugó alapszik: hírnév, vagyon (ez pénzt jelent), szerelem, hatalom. A sorrend természetesen felcserélhető; összesen 24-féle variáció érhető el, ám a lényeg egy: hogy a „négy zenész” egyszerre játsszon.

Joseph Heywood: Hozd el nekem Hitlert! A szerző négy éven át kutatta Berlin ostromának és Hitler halálának körülményeit, bújt a szakirodalmat, tanulmányozta a színhelyeket. A regény hipotézisét, hogy Hitler életben maradt, egyelőre nem igazolta a történelmi tudomány. Am nem is cáfolja perdöntően. A történet 1945. április 28-án, délután 6 óra 30 perc-kor kezdődik, és 1953. március 5-én, este 9 óra 50 perckor ér véget.

Chászárné Simon Alice: Összel iskolás leszek. A Tankönyvkiadó új, színes képekkel illusztrált kiadványa kevéssé mese-szerűen dolgozza fel ezt a „történelmi” pillanatot, illetve bemutatja az iskolai tanulás kezdetének didaktikus lépéseit, melyben éppúgy helyet kap a fűzetvásárlás, mint a „kör kerekítése”. A Kertész sorozat két új füzete: **Dr. Dobos László: A főlás természet; Dr. Boka Miklós: Veteményezés.** P. Sz.

Koncert aranyfuvolán

A filharmóniai kamaraszórat legutóbbi koncertjén **Drahos Béla**, a fiatal Liszt-díjas fuvolaművész mutatkozott be a szegedi közönségnek.

Ónálló fuvolaestet ritkán hallhatunk, és ezt a különleges élményt fokozta, hogy a művész 18 karátos aranyból készült fuvolán játszott. Úgy tűnt, a koncert programjának összeállításakor elsősorban hatásosságra törekedett. A bevezetőül választott **Briccialdi**-mű, a Velencei karnevál ebben a februári farsangi hangulatban telitalálnak mondható. Mint ismeretes, az olasz szerző az 1800-as évek egyik legtehetségesebb fuvolistája volt, így jól ismerte hangszerét. Zeneje nagyszerűen, a hangszer minden adottságát kihasználva idézi fel a karneváli hangulatot, a tréfás figurákat, a bohócot; szinte portrészerűen vonultatja fel a karnevál résztvevőit. Drahos virtuóz módon váltogatja a különböző hangfekvéseket és kitűnően varázsolta elénk briliáns előadómódjával a farsang vidám, mókás hangulatát. Így az inditással tökéletesen elbűvölte a közönséget.

Doppler Ferenc a 19. században élt Magyarországon, alkotásait ritkán halljuk. Magyar fantáziája Erkel zenejére, a búsongó, kissé borus hangulatú verbunkos zenére emlékeztet. A pergő ritmusú, táncmotívumokat felvillantó, középső rész újabb alkalmat szolgáltatott az előadóművésznek arra, hogy megmutathassa kiváló technikai felkészültségét.

A **Bizet-Borne Carmen** fantázia az opera legjellegzetesebb részeit (Habanera, Csempészek dala, Escamillo belépője) tartalmazza és tökéletesen alkalmas a közönség elkápráztatására fantasztikus futamaival, jól ismert dallamaival, és lágy hangzavilágával.

Nehéz eldönteni, hogy miért sikerült a második rész halványabbnak? Kétségtelen, hogy **Schubert** és **Weber** nagyobb zenei érzékenységet igényelnek, mint az első részben hallott tetszetős kompozíciók. Indokolható ez fáradtsággal is. Mindenesetre a Schubert-mű (Változatok az Elszáradt virágok című dalra) előadásakor Drahos jól érzékeltette az elmúlás hangulatát, a szomorúságot, mégis azt éreztük, hogy valami hiányzik; a könnyed, elegáns játéktípus nem tudta feleltetni, hogy bonyolultabb érzelmi világot kellett volna megmutatni, mint az előzőekben.

A koncert befejezésekként **Weber g-moll triója** hangzott el. A fagott — melynek megszólaltatója **Vajda József Liszt-díjas művész** volt —, és a fuvola együtt különleges hanghatást eredményezett. Az utolsó tétel dallamosságával és pazar ritmikájával határos befejezésnek bizonyult. Az est zongorakísérője **Székely István** volt.

Drahos Bélát jól felkészült művészek ismerhették meg Elgondolkodtató azonban, hogy vannak Szegeden fuvolisták, akik ezt a műsort legalább ilyen szinten bemutatnák volna. Vajon ők miért nem kapnak lehetőséget, illetve miért nincs a szegedi koncertlátogatóknak lehetőségük arra, hogy a városban élő tehetséges emberek művészetével megismerkedhessenek? Talán nagyobb gondot kellene fordítanunk a környezetünkben fellelhető értékekre.

Gresó Erzsébet

Feszty-körkép, négy méteren

Feszty Árpád nevét jól ismeri a magyar közönség. A magyarok bejövételét megörökítő körképe a honi, historizáló festészet egyik különleges alkotása. A restaurálása körüli vita, a mű születésének és a millenniumnak közelgő centenáriuma most újra ráirányította a figyelmet a **Feszty-körképre**.

Igazán inyenceknek, szenvedélyes könyvgyűjtőknek ajánlhatjuk a körképet bemutató leporellalbumot, melyhez **Szűcs Árpád** restaurátor, a Móra Ferenc Múzeum munkatársa írt bevezetőt. A könyvesboltokban már néhány hete kapható faksimile diszkiadású könyv eredetijét, a Könyves Kálmán Részvénytársaság jelentette meg 1895-ben. A mostani hasonmás felelős kiadója: a **Háttér Kft.** és az **Editorg.** A körülbelül 40 centiméterszer 25 centiméteres nagyságú, bőrrel borított, színes, aranyozott, dombornyomással készült, mappaszerű borítóból a monumentális körkép kicsinyített má-

Somogyi Károlyné felvétele

sa „hajtogatható” ki — négy méteren. Az óriási olajfestményt fekete-fehérben megörökítő leporello fametszeteit **Morelli Gusztáv**, a kitűnő kezű mester készítette. Róla

keveset tudunk, pedig **Morelli** a századforduló neves reprodukciósztója volt.

A száz évvel ezelőtti kiadás előszavának anonym írója így beszél: „Történelmünk gazdag eseményekben. Történelmi festészetünk pedig még alig van. Az az egy-néhány kép a Nemzeti Múzeumban, néhány arczkép az ősi családok falain, meg városligeti arczképcsarnokban...” Szűcs Árpád a körkép egy évszázados történetét felvázoló előszóban, a mű sorsával kapcsolatban többek között ezt írja: „Három évtizednek kellett elteltie a háború után, míg eljött az idő, hogy kulturtörténeti jelentőségét és művészi értékeit felismerve és elismerve döntés szülessen; meg kell menteni a végleges tönkremenéstől, pusztulástól.”

A Feszty-körképet reméljük nemsokára eredeti pompájában is megcsodálhatjuk az ópusztaszeri emlékparkban. Addig is gyönyörködünk a másolatában!

-pacsika-

Levél a babérkoszorúból

Könyv Füst Milán költői nyelvéről

Olyan „lélekpróbaló időket” élünk manapság, hogy még a hajdan költeményeken nevelkedett, lírára fogékony olvasó is szabad percekben inkább a tényirodalom felé nyúl, mintsem versesköteteket. Ez a pergő, vibráló élet nem kedvez az elmélyült révedzésnek, nem teremt hangulatot az érzések, a gondolatok és a nyelv szépségeinek ízeletésére. Talán éppen kiéhezottságunk teszi, hogy szinte fölülül az ember, ha kezébe veszi **Büky László**nak, a **JATE** docensének **Füst Milán** és **Karinthy Frigyes** költői nyelvéről, képalkotási rendszeréről szóló munkáját.

Tudományos műről lévén szó, talán túlzónak tűnik az üdítő jelző, ám abban az értelemben mégis helytálló, hogy valóságos szellemi izgalomban részesül általa az, aki beleássza magát. Lett légyen az olvasó szakember vagy pusztán verseskedelő, verset értőn szerető: érdeklődéssel és haszonnal forgathatja az erről a mindmáig kissé titokzatos művészről, **Füst Milán**ról valló könyvet.

Aki versei révén ismeri, annak különös hangulatú szavak jutnak eszébe róla; bús, magány, gyász, halál. Zord, sértődött lélek, tele pesszimizmussal, ugyanakkor jellemzi a szinte mániákus tökéletességre törekvés. Noha, első verseskötetének azt a címet adta: **Változatnod nem szabad, költőteményeinek jelentős részét**

kétszer, háromszor átdolgozta. Míg hihetetlenül vágyott az elismerésre és szeretetre, a **Borsszem Jankó** rendre kifigurázta: hol füstölgő képményként ábrázolta, hol rosszmájú versfaragók élcelődtek rajta. Még **Déry Tibor** is így emlékezett rá, 30 éves barátság után: „... úgy járta állandóan a világot, hogy óriási mutatójával folyvást a szívére mutogatt. Amely egyébként nem szűkölködött erényekben. Talán pontosabban: az erényre való hajlamokban”.

Büky László az elemző nyelvész alaposágával szedi ízeke a költői örökséget. Látszólag talán száraz, tény-szerű adatokat közöl, ám segítségével egyre teljesebben rajzolódik ki az olvasó előtt maga a költő, s belső világa. Leggyakrabban előforduló szavai: a szív, a lélek, a mély, a köd, a sötét, az örvény, a tölcser főnév, a zöld, a sötét melléknév és a futige használatának módjai rengeteg információt adnak az olvasónak. Rájöhet például, hogy a **Füst Milán**-i stílust korántsem jellemzi a véletlenszerűség. Kulcsszavai egy nagyon is tudatos művész világképeinek minél tökéletesebb tükröztesét szolgálják. A szerző rávilágít arra: „**Füst Milán** költői

nyelvében a nyelvi eszközöknek a szóképekben való szerepeltetése túlmutat, a bennük rejlő objektív lehetőségeken.” Általuk ugyanis mindig belső világának részleteit jeleníti meg. A teljes valóságot akarja megragadni, amikor a külső világgal „összekényszeríti” saját legbensőbb érzéseit, de ezeket soha nem mondja ki nyíltan. Metaforáit, egész képrendszerét először meg kell „fejtenie” az olvasónak, hogy a költői mű mondanivalója föltáruuljon előtte.

Ehhez nyújt élvezetes segítséget a könyv, amely stilisztikai szempontok alapján írja le **Füst Milán** képalkotásának, képrendszerének törvényszerűségeit. A jó

megközelítéshez nyújt támaszt a **Karinthy-költemények** párhuzamos vizsgálata. A kortárs költővel való összevetést barátságukon kívüli természetesen más is indokolta, egyebek között csaknem azonos mennyiségű verstermésük, s hogy a lét problémáit — ha ellenkező előjellel is — mindketten „képletezik” műveikben.

Az Akadémiai Kiadó új kötete talán megvigasztalná a „maga boldogsága végett dolgozó”, ám munkája eredményében mindvégig kételkedő, örök pesszimista **Füst Milán**. Az oly annyira vágyott elismerésnek ez a könyv is egy — igaz, kissé kései — babérlevele. De hát, a koszorút végül is az utókor fonja...

(**Büky László**: Képalakítás és képrendszer **Füst Milán** és **Karinthy Frigyes** költői nyelvében.)

Chikán Ágnes

Tárlatról tárlatra

Ez a hét igen gazdag kiállítási programot kínál a képzőművészet iránt érdeklődő szegedieknek.

Ma délután fél 5-kor **plakátkiállítás** nyílik a múzeum képtárában. A tárlatot — mely a 30-as évek plakátterméséből ad ízelítőt — **dr. Josef Walte**, a **Shell Interag Kft.** kereskedelmi igazgatója nyitja meg.

Csanyteleken, a **Petőfi Sándor Művelődési Házban** **Pataj Miklós** kiállítását nyitja meg ma este 6 órakor **Tóth Attila** művészeti író. Az ünnepségen a csanyteleki citerazenekar is műsort ad.

Holnapról látható **Zoltánfy István** szegedi festőművész emlékkiállítás **Budapest**, a **Vigadó Galériában**. A tárlaton **D. Fehér Zsuzsa** művészettörténész mond megnyitó beszédet, holnap délután 5 órakor. A kiállítást március 11-éig tekinthetik meg az érdeklődők.

Pénteken délután fél 5-kor a múzeum képtárában **Péter László** irodalomtörténész **Gyórfy Péter** festőművész alkotásait ajánlja az érdeklődők figyelmébe.

Tanulmányi verseny

A szegedi általános iskolák 8. osztályainak tanulmányi versenyét biológiából és földrajzból február 16-án, Nagyzeüst országút címmel rendezték meg a **Mező Imre** Általános Iskolában. Első helyezett lett a **Béke Utcai** Általános Iskola két tanulója: **Dancsházy Csaba** és **Szilvássy Gergely** (tanáraik: **Szabó Katalin**, **Mészáros Zsolt**); II. helyezett: a **Bálint Sándor** Általános Iskolából **Császár Gyula** és **Rajda Szilvia** (tanáraik: **Tóth Ágnes**, **Miklós Ambrusné**); III. helyezett: a **Kodály Téri** Általános Iskolából **Borbola Erika** és **Csoma Zsanett** (tanáraik: **Ördög Béláné**, **Csókási Andrásné**). A megyei tanulmányi versenyen az első két helyezett vehet részt.

Főkönyvelőt keresünk felvételre

legalább mérlegképes, vagy felsőfokú végzettséggel. Fizetés megegyezés szerint. „Szövetkezet 176 731” jeligére a Hirdetőbe.

Nőnap műsoros est a Posta-kocsi csárdában

A műsorban fellép: **KOÓS JÁNOS**, **DÉKÁNY SAROLTA**, **HARMATH ANDREA**.

Asztalfoglalás az üzletvezetőnél.

TATABÁNYAI RUGÓGYÁR

RUGÓGYÁRTÁS

**Megbízhatóság!
Kiváló minőség!**

Ha rugóproblémája van, keresse fel

A TATABÁNYAI RUGÓGYÁR VÁLLALJUK:

csavarrugó, lémezrugó, idom- és tányérrugó, rögzítőelemek gyártását.

Huzalméret: 0,1–16 mm között.

Rozsdamentes acélból is!

Szaktanácsadás, konzultáció!

Cím: Tatabányai Rugógyár Tatabánya-Sikvígy, Pf. 1301. 2801.

Ügyintéző: Nagyházi Dezsóné kereskedelmi előadó.

Telefon: 34-17-255. Telefax: 34/10-452.

A Sándorfalvi Magyar–Lengyel Barátság Mgtsz

1990. február 23-án, délután 15 órakor

árverést tart.

Helye: **Műszaki főágazat.**

Árverésre kerülnek az alábbi gépek:

EO–3001 E láncos kotró,

MG-munkagépek, **MG**-traktorok, gabonakombájnok, növényvédő gépek, pótkocsik, **Collman** szárító, **tehergépkocsi**